

Рік LXXVIII, №20 (4099)	2 червня 2026	\$1+ applicable taxes	June 2, 2026	Vol. LXXVIII, №20 (4099)
В Торонто відбу- деться зустріч із Вік- тором Маляреком Розмова про викра- дених українських дітей та його найно- вішу книжку	Bill C-12: Нові пра- вила для біженців у Канаді	Колірне оформлення резиденції Гетьмана Мазепи у Батурині та Європейські аналогії	Російські атаки та нові виклики безпеці	Марта Костюк обіг- рала Ігу Свьонтек Українські гімнастки влаштували мовчаз- ний протест на чем- піонаті Європи
СТ. 2	СТ. 3	СТ. 7	СТ. 12	СТ. 15

КАНАДА ТА УКРАЇНА ЗАПУСКАЮТЬ СПІЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО БЕЗПІЛОТНИКІВ НОВИЙ ЕТАП ОБОРОННОГО ПАРТНЕРСТВА

Безпілотний літальний апарат GOR компанії Airlogix представлено під час виставки оборонної промисловості CANSEC, організованої Канадською асоціацією оборонної та безпекової промисловості в Оттаві.

Оттава, 29 травня 2026 року — Канада та Україна підписали нову домовленість про створення спільного виробництва українських безпілотних авіаційних систем на території Канади. Угоду було укладено під час провідного канадського оборонно-технологічного заходу CANSEC між Міністерством національної оборони Канади та Міністерством оборони України.

Домовленість передбачає запуск нового промислового партнерства Airlogix-Sentinel, що об'єднує українську оборонну технологічну компанію Airlogix та канадського виробника безпілотних систем Sentinel Research and Development. Проект реалізується за підтримки урядів обох країн і спрямований на виробництво українських дронів у Канаді для потреб Збройних сил України.

Уряди Канади та України наголошують, що ця ініціатива є практичним втіленням зобов'язань, озвуче-

них прем'єр-міністром Канади Марком Карні та міністром національної оборони Дейвідом Макгінті у серпні 2025 року щодо посилення співпраці в галузі безпілотних систем, засобів протидії дронам та електронної боротьби.

За словами канадської сторони, партнерство Airlogix-Sentinel демонструє новий підхід до оборонної співпраці, у межах якого фінансування спрямовується на прискорення постачання критично важливого озброєння Україні, одночасно зміцнюючи оборонно-промисловий потенціал Канади.

«Канада пишається тим, що поглиблює оборонне партнерство з Україною через цей новий проект. Підтримуючи спільні ініціативи на кшталт Airlogix-Sentinel, ми допомагаємо забезпечити Україну критично важливими можливостями, підтримуючи водночас висококваліфіковані робочі місця в Канаді та

зміцнюючи нашу промислову базу», — зазначив міністр національної оборони Канади Дейвід Макгінті.

У Канаді наголошують, що розвиток спільного виробництва з Україною відповідає також довгостроковій оборонно-промисловій стратегії країни, сприяє технологічній модернізації та посиленню національної стійкості.

Українська сторона підкреслює, що головною метою проєкту є швидке забезпечення Збройних сил України сучасними безпілотними системами, які відіграють ключову роль у протидії російській агресії. «Наша головна мета, якнайшвидше забезпечити ефективними системами Збройні сили України. Ми оптимістично налаштовані, що це спільне підприємство повністю відповідає цій меті», — заявив комерційний директор Airlogix Дмитро П'ятрін.

Водночас генеральна директорка

Sentinel R&D Кет Інтсон наголосила, що співпраця з Україною має не лише технологічний, але й ціннісний вимір. «З першого дня Sentinel R&D вірить, що ми повинні співпрацювати та будувати разом з Україною, щоб мати можливість навчатися в цього надзвичайно стійкого та досвідченого партнера. Сьогодні ми робимо перший крок разом з Airlogix, щоб спільно забезпечити критичні можливості для України. Слава Україні!», — сказала вона.

Новий проєкт Airlogix-Sentinel став черговим свідченням поглиблення стратегічного оборонного партнерства між Канадою та Україною. Обидві сторони наголошують, що співпраця у сфері безпілотних та автономних систем дедалі більше визначає характер сучасної війни та безпеки, а також відкриває нові можливості для спільного промислового розвитку.

Надя Герелюк

УКРАЇНА ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ДІТЕЙ, ЗАГИБЛИХ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Україна щороку 4 червня відзначає День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Цей пам'ятний день, встановлений постановою Верховної Ради України у 2021 році (№1490-VIII), покликаний привернути увагу світу до масштабних втрат серед наймолодших українців та наголосити на необхідності захисту права кожної дитини на життя і мир.

За даними Офісу Генерального прокурора України, станом на травень 2026 року внаслідок повномасштабного вторгнення Росії загинуло щонайменше 705 дітей, ще не менше 2,527 дітей отримали поранення різного ступеня тяжкості. Ці цифри залишаються орієнтовними, адже реальні масштаби трагедії можуть бути значно більшими через тимчасову окупацію частини територій та складність збору інформації в умовах бойових дій.

Війна щодня позбавляє українських дітей базового права на безпечне дитинство. Вони змушені жити під постійною загрозою об-

стрілів, втрачати домівки, переривати навчання та позбавлятися доступу до належної медичної допомоги. Серед найтяжчих злочинів, зафіксованих правоохоронними органами, — вбивства, поранення, викрадення, сексуальне насильство, а також випадки вербування та використання дітей у збройних діях.

Українська влада та правозахисні організації неодноразово наголошували, що діти залишаються однією з найбільш уразливих груп під час війни, а їхні втрати є одними з найболючіших наслідків російської агресії. У цей день по всій Україні проходять жалобні заходи та акції пам'яті. Ми теж схилиємо голови у скорботі за дітьми, чиї життя обірвалися внаслідок війни, тими, хто не встиг здійснити свої мрії, зробити перші кроки у доросле життя чи пізнати світ у мирних умовах. Цей день залишається нагадуванням про ціну війни та про відповідальність за майбутнє, у якому жодна дитина не повинна ставати жертвою.

Надя Герелюк

В ТОРОНТО ВІДБУДЕТЬСЯ ЗУСТРІЧ ІЗ ВІКТОРОМ МАЛЯРЕКОМ РОЗМОВА ПРО ВИКРАДЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ТА ЙОГО НАЙНОВІШУ КНИЖКУ

Україністичний Дослідний Інститут Україніка запрошує на особливий вечір розмови та презентації книги з відомим журналістом-розслідувачем і автором Віктором Маляреком — лауреатом численних міжнародних відзнак за свою роботу у сфері журналістики та прав людини.

Малярек, чия кар'єра охоплює десятиліття розслідувань організованої злочинності, корупції та порушень прав людини, представить свій новий політичний трилер *Stolen* (Викрдені). Твір натхненний реальними подіями, а саме насильницьким викраденням і депортацією українських дітей Росією під час її повномасштабної війни проти України.

Тема викрадених дітей стала однією з найболючіших гуманітарних трагедій сучасної війни. За оцінками правозахисних організацій, тисячі

українських дітей були незаконно вивезені на територію Росії, що викликає міжнародне засудження та заклики до притягнення винних до відповідальності. У цьому контексті книга Малярека поєднує силу художнього наративу з документальною правдою, привертаючи увагу до злочинів, які не повинні залишитися поза світовою пам'яттю.

Вечір відбудеться у четвер, 25 чер-

вня 2026 року о 19:00 в Old Mill Toronto. Презентація відбудеться англійською мовою, а після події гості матимуть можливість придбати останню книгу автора та обговорити важливі питання. Вхід за добровільними внесками. Паркувальний квиток можна завантажити на сайті www.ucrainica.ca

Надя Герелюк

UKRAINICA
RESEARCH INSTITUTE

THE STORY OF THE STOLEN CHILDREN FROM UKRAINE
A POLITICAL THRILLER INSPIRED BY REAL CRIMES

VICTOR MALAREK

OLD MILL TORONTO, WESTMINSTER ROOM

THURSDAY, JUNE 25, 2026 AT 7:00PM

UKRAINICA
RESEARCH INSTITUTE

Delto
BINGO • GAMING

Community Foundation

BCU Foundation

BILL C-12: НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ БІЖЕНЦІВ У КАНАДІ ТА ОСКАРЖЕННЯ У ФЕДЕРАЛЬНОМУ СУДІ

Нові зміни до канадського імміграційного законодавства викликали широку дискусію серед правозахисників, юристів та громадських організацій. Йдеться про законопроект Bill C-12, який 26 березня 2026 року отримав королівську санкцію (Royal Assent) та офіційно набув чинності в Канаді. Хоча документ містить низку змін у сфері імміграції та прикордонного контролю, найбільше занепокоєння викликають нові положення щодо неприйнятності заяв на отримання статусу біженця. Ці зміни вже впливають на тисячі людей по всій країні, зокрема на тих, хто проживав у Канаді місяцями або навіть роками до подання своєї заяви.

Особливо суперечливим є те, що закон має ретроспективну дію. Нові правила застосовуються до заяв на статус біженця, поданих 3 червня 2025 року або пізніше, хоча сам закон набрав чинності лише у березні 2026 року. Фактично це означає, що люди, які подали заяву ще до ухвалення закону, тепер можуть отримати повідомлення про те, що їхня справа більше не підлягає розгляду відділу у справах захисту біженців (Refugee Protection Division, RPD).

Нові положення створюють дві основні категорії заявників, які можуть бути визнані неприйнятними для розгляду їхньої справи.

Перша категорія — це люди, які перебували в Канаді понад один рік до моменту подання заяви на статус біженця.

Друга категорія — це особи, які вїхали до Канади зі США між офіційними пунктами пропуску, тобто здійснили нерегулярний перетин кордону.

За наявною інформацією, ці зміни потенційно можуть торкнутися понад 28 000 заявників.

Багато людей, яких можуть стосуватися нові правила, вже почали отримувати листи про дотримання процесуальної справедливості (Procedural Fairness Letters) від Immigration, Refugees and Citizenship Canada (IRCC). У цих листах IRCC повідомляє, що особа може підпадати під одну з нових категорій неприйнятності, та надає можливість відповісти перед ухваленням остаточного рішення.

У багатьох випадках надзвичайно важливо реагувати на такі листи. Зокрема, якщо IRCC неправильно визначило дату вїзду до Канади або спосіб перетину кордону, варто надати правильну інформацію та запросити розкриття матеріалів справи (англ. disclosure), тобто документи та записи, на які IRCC посилається у своєму рішенні. Уже зараз виникають питання щодо неточностей у державних записах та помилок у визначенні дат вїзду.

Втім, у багатьох випадках фактичні обставини можуть не бути спірними. Якщо людина справді перебувала в Канаді понад один рік до подання заяви на статус біженця або підпадає під положення щодо нерегулярного перетину кордону, найімовірніше вона отримає офіційне рішення про неприйнятність її заяви.

Таке рішення має дуже серйозні наслідки, адже воно означає, що справа не буде розглядатися відділом у справах захисту біженців (Refugee Protection Division). Іншими словами, людина втрачає можливість представити свою справу у звичайній канадській системі визначення статусу біженця.

Проте рішення про неприйнятність це ще не кінець справи.

Після отримання негативного рішення заявник має право звернутися до Федерального суду Канади із заявою на судовий перегляд рішення (англ. judicial review). Критично важливо пам'ятати про дуже короткий строк для звернення до суду. Повідомлення про заяву на судовий перегляд зазвичай необхідно подати протягом 15 календарних днів з моменту отримання рішення про неприйнятність (Назва документа: Notice of Application for judicial review).

Пропуск цього строку може означати втрату права оскаржити рішення у Федеральному суді.

Паралельно по всій Канаді зараз формується ширша юридична ініціатива щодо оскарження цих положень у судовому порядку. Через те, що нові правила впливають на таку велику кількість людей, адвокати працюють над координацією та потенційною консолідацією judicial review справ, у яких оскаржуватиметься

конституційність цих положень.

Основною вимогою у цих справах буде звернення до Федерального суду з проханням винести декларацію відповідно до 52 розділу Конституційного акта 1982 року (section 52 Constitution Act, 1982) про те, що ці нові положення суперечать розділу 7 та 15 Канадської хартії прав і свобод (section 7 та section 15 Canadian Charter of Rights and Freedoms). Вони також є несумісними з розділом 2(e) Канадського закону про право (section 2(e) of the Canadian Bill of Rights), яка гарантує право на справедливий розгляд відповідно до принципів фундаментальної справедливості.

Фактично основний аргумент полягає в тому, що нове законодавство ретроспективно позбавляє вразливих людей доступу до канадської системи захисту біженців, хоча вони вже перебували фізично на території Канади та могли мати серйозні ризики переслідування у разі повернення до своїх країн.

Адвокати у цих справах будуть аргументувати, що відмова у доступі до refugee hearing може порушувати фундаментальні конституційні права, включаючи право на життя, свободу та безпеку особи, право на рівність, а також принципи процесуальної справедливості.

На практиці ця координація судових процесів може мати дуже важливе значення для заявників. Основна мета зараз — забезпечити, щоб люди вчасно подали свої заяви до Федерального суду та зберегли право на оскарження. В Федеральному суді вже є звернення з проханням призупинити подібні справи до ухвалення рішення у перших справах які були подані в квітні 2026 року.

Фактично це означає, що багатьом заявникам може бути достатньо вчасно подати повідомлення про заяву на судовий перегляд (Notice of Application) і далі чекати результатів основних справ, які визначатимуть конституційність нових положень.

Якщо конституційне оскарження буде успішним, наслідки можуть бути дуже значними. Справи, які були визнані неприйнятними, потенційно можуть бути відновлені та

повернуті до відділу у справах захисту біженців (Refugee Protection Division) для повноцінного розгляду по суті. Це дасть людям можливість продовжити процес отримання статусу біженця в Канаді.

Важливо розуміти, що рішення про неприйнятність не є відмовою у статусі біженця по суті. Держава фактично не стверджує, що людина не є біженцем. Йдеться лише про те, що особі відмовляють у доступі до процедури розгляду заяви через нові правила eligibility.

Це важливо, оскільки у багатьох людей можуть залишатися інші опції. Залежно від конкретних обставин це можуть бути заяви з гуманітарних та співчутливих підстав (Humanitarian and Compassionate grounds applications), оцінка ризику перед видворенням (Pre-Removal Risk Assessment, PRRA), тимчасові імміграційні програми або інші шляхи врегулювання статусу.

Для людей з низьким доходом, які проживають в Онтаріо та постраждали від цих змін, також може бути доступна допомога через організацію юридичної допомоги Legal Aid Ontario. Legal Aid Ontario може видати сертифікат, який покриває юридичні витрати на подання judicial review до Федерального суду. Оскільки строки для звернення до суду є дуже короткими, важливо звертатися за юридичною допомогою якомога швидше після отримання негативного рішення.

Кожна справа є індивідуальною, тому своєчасна юридична консультація має критичне значення.

Для українців, яких торкнулися ці зміни, безкоштовну юридичну інформацію можна отримати через гарячу лінію Canadian Legal Support for Ukrainians (CLSU), яка працює за підтримки Pro Bono Ontario та Ukrainian Canadian Bar Association. Гаряча лінія наразі працює щосереди, а звернутися за консультацією можна за номером 1-877-873-7875.

Ольга Сенишин
Імміграційна адвокатка CGS
Law у Торонто, яка
спеціалізується на питаннях
імміграційного та
біженського права

МАРК КАРНІ У НЬЮ-ЙОРКУ: РОСІЯ ЗАЗНАЄ ВТРАТ, БАЛАНС СИЛ ПОСТУПОВО ЗМІЩУЄТЬСЯ НА КОРИСТЬ УКРАЇНИ

28 травня в межах виступу в Економічному клубі Нью-Йорка (The Economic Club of New York) Прем'єр-міністр Канади Марк Карні окреслив позицію Оттави щодо війни росії проти України, безпекової архітектури НАТО та майбутньої ролі Канади у сфері оборони.

Карні наголосив, що Канада залишається найбільшим донором України у співвідношенні до свого валового внутрішнього продукту (ВВП). Канада допомагає як у гуманітарній сфері, так і в оборонній підтримці. Зокрема, він згадав про так звані «Pearl Packages» - пакети закупівель і постачання, спрямовані на посилення української протидронової оборони.

За його словами, у випадку можливих майбутніх мирних домовленостей щодо України «Коаліція охочих», до якої входить Канада, готова виступити

як «надійна опора безпеки». У цій моделі Україна залишатиметься першою лінією оборони, а міжнародні партнери, включно з Канадою, виконуватимуть роль стратегічного резерву та гаранта стримування.

Прем'єр також згадав про присутність Канади в рамках бойової групи НАТО в Латвії, підкресливши, що це є частиною оперативної ролі країни в системі колективної оборони Альянсу.

Коментуючи перебіг війни, Карні зазначив, що Росія, за оцінками, зазнає приблизно 35 тисяч втрат щомісяця, і, попри продовження бойових дій, її військовий потенціал виснажується швидше, ніж поповнюється. Водночас він підкреслив, що Україна зберігає здатність діяти на території, контрольованій Росією, а російська економіка перебуває під зростаючим тиском. «Хоча ця війна

триває довго, баланс сил поступово зміщується на користь України», — зазначив Карні.

Окремо Карні окреслив нову модель оборонної співпраці, яку Канада розвиває разом із партнерами за «данським підходом» — коли союзники фінансують виробництво озброєнь безпосередньо для України. Йдеться, зокрема, про розвиток виробництва дронів і оборонних технологій як в Україні, так і в Канаді та Данії.

Він наголосив, що Канада інвестує у розбудову власних оборонних спроможностей із акцентом на автономні системи та штучний інтелект, щоб не відставати у сфері сучасної війни. «Ми не будемо відстаючими. Наша мета — наздогнати технологічний фронтир», — підсумував Карні.

Надя Герелюк

- ## КІЛЬКОМА РЯДКАМИ
- Армія РФ протягом травня окупувала 14 квадратних кілометрів української території. За даними аналітиків DeepState, це найнижчий місячний показник просування росіян за останні три роки.
 - Франція затримала підсанкційний російський танкер в Атлантичному океані.
 - Президент Румунії попросив Росію бити по українських містах без шкоди для румунів.
 - Президент України Володимир Зеленський сподівається на приїзд спецпосланців президента США – Стіва Віткоффа та Джаредда Кушнера – до Києва протягом двох тижнів. Про це він сказав в інтерв'ю CBS News.
 - В Україні вже збудовано та введено в експлуатацію понад 100 підземних шкіл, ще 113 перебувають на різних етапах будівництва. Про це в інтерв'ю Радіо Свобода повідомив міністр освіти і науки Оксен Лісовий.
 - У селі Колонщина на Київщині громада проголосувала за перехід найбільшої місцевої церкви Святого Івана Богослова з УПЦ МП до ПЦУ.
 - Іран заморозив переговори зі США через дії Ізраїлю.
 - Китай висловив занепокоєння у зв'язку з рішенням Японії направити персонал Сил самооборони Японії до місії НАТО з координації допомоги Україні. Про це заявив речник МЗС КНР Лінь Цзянь.
 - Український прапор, який майорів над Люблінською ратушею разом із прапорами Польщі, Європейського Союзу та Любліна, було прибрано. У мерії повідомили, що цей крок є відповіддю на нещодавні дії влади в Києві та присвоєння Окремому центру спеціальних операцій Північ найменування імені Героїв УПА.
 - Російські військові шукають способи захистити військовий транспорт від українських дронів із системами машинного зору. Зокрема окупанти почали використовувати незвичний камуфляж у вигляді чорних і білих смуг, що нагадують забарвлення зебри.
 - У Китаї розробили фарбу для "маскування" дронів. Принцип дії матеріалу полягає в тому, що він не відбиває радіохвилі назад до радара, натомість поглинає їх і перетворює на теплову енергію.
 - Прем'єр-міністр Іспанії Педро Санчес заявив, що залишатиметься на посаді до парламентських виборів у 2027 році попри низку корупційних скандалів, у які потрапила очолювана ним Соціалістична партія (PSOE).
 - Канцлер Німеччини Фрідріх Мерц планує наприкінці червня провести зустріч із європейськими лідерами, щоб узгодити підхід до переговорів із президентом США Дональдом Трампом на липневому саміті НАТО.
 - Голова Офісу президента України Кирило Буданов заявив, що Володимир Зеленський доручив якнайшвидше спробувати закінчити війну.
 - Прем'єр-міністр Вірменії Нікол Пашинян поки не бачить підстав проводити референдум щодо вибору між членством країни в ЄС та в Євразійському економічному союзі (ЄАЕС).
 - Організатори Toronto Waterfront Festival повідомили, що захід не відбудеться у 2026 році через проблеми з фінансуванням. Фестиваль, який став відомим завдяки гігантській жовтій гумовій качці «Мама Дак», мав пройти у вересні, однак організатори вирішили взяти паузу на один рік. У заяві організаторів йдеться, що вперше за 16 років існування фестивалю не отримав жодного грантового фінансування від жодного рівня влади. Також організатори пояснили, що значну конкуренцію за корпоративних спонсорів створює майбутній Чемпіонат світу з футболу, через що фестиваль опинився у складному фінансовому становищі.
 - Уряд Онтаріо офіційно розпочав будівництво нового Наукового центру Онтаріо на території Ontario Place у Торонто. Проект є частиною масштабної трансформації прибережної зони у цілорічний центр науки, туризму та розваг. Новий об'єкт площею близько 400 тис. квадратних футів планують відкрити у 2029 році. Він включатиме сучасну головну будівлю на материку, оновлені павільйони, розширені простори для експозицій та модернізований кінотеатр Cinesphere з удвічі більшою кількістю місць. Прем'єр Онтаріо Даг Форд заявив, що новий центр стане важливою туристичною та архітектурною домінантою Торонто, яка приваблюватиме мільйони відвідувачів щороку.

Головний редактор: д-р Надя Герелюк
Голова редакційної колегії: д-р Олег Романишин

Газета заснована у 1948 році видає Видавнича Спілка "Гомін України"
з обмінною порукою у Торонті Онтаріо Канада
«Гомін України» – орган Українських Державницьких Організацій Канади

☎ 416-516-2443
Website: www.homin.ca

E-mail: homin@on.aibn.com
Адміністрація: info@homin.ca

Postmaster, send address changes to:
"Homin Ukrainy" Publishing Co. Ltd. 9 Plastics Ave., Toronto, Ont. M8Z 4B6

Передплата:	Publication mail: \$90.00 на рік Standard mail: \$125.00 на рік	США: \$150.00 на рік Міжнародні: \$275.00
--------------------	--	--

Редакція не повертає надісланих матеріалів і не веде листування в їх справі, застерігає право їх скорочувати та справляти. Статті, підписані прізвищем чи ініціалами, не є обов'язково висловом становища редакції. У матеріалах з України збережено правопис оригіналу. Оголошення до кожного чергового числа приймаємо телефоном або письмово до П'ЯТНИЦІ, год. 1:00 по пол.

За зміст оголошень редакція не відповідає. Річники "Гомону України" та англomовного додатку "Ukrainian Echo" можна замовляти в електронному форматі.

OMNI 1 - ON
субота - 8 PM
вівторок - 11 PM*
субота - 7 AM*

OMNI - AB
неділя - 8 AM

OMNI - BC
неділя - 8 AM

*Повторення

Дивіться Forum TV!

Рекламуйтеся або станьте спонсором частини програми!

Дивіться програму по всій Канаді на телеканалі OMNI!

ForumTV Canada

@ForumTVCanada

www.forumtv.ca | TEL: 416-572-8255 | info@forumtv.ca

Радіопрограма ``Пісня України``

Можна слухати з понеділка до п'ятниці в 9 год. ранку на

cjmrradio.com
CJMR APP

<https://www.facebook.com/SOFUradio>

Smart speakers (Hey Alexa, play CJMR on TuneIn/iHeart)

SOFU.RADIO@GMAIL.COM

КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКА ФУНДАЦІЯ ВІДЗНАЧИЛА 30-РІЧЧЯ ДІЯЛЬНОСТІ

У Торонто відбулося урочисте святкування 30-річчя діяльності Канадсько-Української Фондації (КУФ) (Canada-Ukraine Foundation CUF) — однієї з провідних канадських організацій, що вже три десятиліття підтримує Україну та українців. Ювілейний вечір пройшов у залі Аркейдіан Корт (Arcadian Court) і зібрав представників української громади, дипломатичного корпусу, політичних кіл Канади та численних друзів України.

Фундація була заснована у 1995 році під час XVIII Конгресу Українців Канади й відтоді стала важливим містком між Канадою та Україною, об'єднавши канадців «від узбережжя до узбережжя» навколо гуманітарної допомоги, благодійності та підтримки України. У святковому заході взяв участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Канаді Андрій Плахотнюк, який відзначив вагому роль КУФ у розвитку канадсько-українських відносин та допомозі Україні, особливо в умовах російської агресії.

Особливою подією вечора стала участь всесвітньо відомої канадської письменниці Маргарет Етвуд. У рамках заходу відбулася розмова письменниці з Послом Канади в Україні Наталкою Цмоць. Під час вечора Маргарет Етвуд також оголосила про пожертву в розмірі 37,500 доларів на підтримку діяльності КУФ. Серед гостей були представники федерального, провінційного та муніципального рівнів влади Канади, включно з прем'єр-міністром Онтаріо Дагом Фордом, представниками федерального уряду та міської адміністрації. Участь у заході взяли також представники українського уряду, громадські діячі та представники канадсько-української громади.

Річард Оузуніан, директор Стратфордського фестивалю, Андрій Малецький, Марґарет Етвуд і Валерій Костюк.

Валерій Костюк, Андрій Малецький, Даґ Форд, Віктор Гетьманчук.

За тридцять років діяльності КУФ реалізувала десятки масштабних ініціатив, спрямованих на підтримку України. Серед найвідоміших програм — Канадсько-українська програма хірургічної допомоги (Canada Ukraine Surgical Aid Program), гуманітарні проєкти для постраждалих від війни, допомога українським ветеранам та дітям, освітні й меморіальні ініціативи, присвячені Голодомору, міжнародна кампанія повернення українських дітей додому (Bring Kids Back UA), а також партнерство з Коватер Інтернешенал (Cowater International) у підтримці завершення будівництва Національного музею Голодомору-геноциду в Києві.

Особливого значення діяльність Фондації набула після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Від січня 2022 року в межах гуманітарного заклик для України (Ukraine Humanitarian Appeal) КУФ спільно з Конгресом Українців Канади збрала та передала Україні понад 100 мільйонів доларів гуманітарної допомоги. Ці кошти були спрямовані на медичне забезпечення, гуманітарні вантажі, підтримку внутрішньо переміщених осіб, допомогу дітям та родинам, які постраждали від війни. Ювілейний вечір став не лише нагодою підбити підсумки тридцятирічної діяльності, а й підтвердженням того, що підтримка України в Канаді залишається сильною, організованою та послідовною. Учасники заходу неодноразово наголошували: солідарність канадців з Україною триває, а діяльність КУФ і надалі залишається важливим елементом цієї підтримки.

Надія Лемко

КНИЖКОВИЙ АРСЕНАЛ 2026 У КИЄВІ:

ТЕМА СВОБОДИ, ВІЙНИ ТА КУЛЬТУРНОГО ОСМИСЛЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ

У Києві відбувся XIV Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал», який проходив з 28 по 31 травня 2026 року у просторі Мистецького арсеналу. Подія традиційно поєднала масштабний книжковий ярмарок із насиченою програмою дискусій, лекцій, читань та мистецьких проєктів, зібравши понад 150 учасників з України та з-за кордону та близько 240 подій у межах фестивалю.

Цьогорічна фокус-тема фестивалю — «Нести свою свободу» — була присвячена осмисленню свободи та її меж, досвіду полону й окупації, а також питанням героїзації та вразливості людини у час війни. Куратором тематичної програми виступив український журналіст, правозахисник і військовослужбовець, колишній військовополонений Максим Буткевич.

Організатори наголосили, що Книжковий Арсенал залишався не лише літературною, а й суспільною платформою, де через книгу осмислювалися ключові виклики сучасності — від війни та втрати до пошуку нових форм солідарності й культурної стійкості. У межах фестивалю відбувалися події фокусної, основної, дитячої, професійної та спеціальних програм, а також виставкові й перформативні проєкти.

Андрій Любка та Мірка Вербова-Онух (Кута Ума) на Книжковому Арсеналі у Києві, 2026.

Окремою складовою стала «Програма письменника», яка повернулася до фестивалю та була кураторськи сформована військовослужбовцем ЗСУ, волонтером і письменником Андрієм Любкою. Вона була зосереджена на літературному осмисленні досвіду війни, а також на взаєминах із сусідніми культурами та країнами.

Важливе місце у програмі посіла також дитяча та підліткова секція, яка працювала з темами читання, освіти та формування нових поколінь українських читачів навіть в умовах війни.

Загалом Книжковий Арсенал 2026 об'єднав різні напрями сучасного культурного життя — від української та перекладної літератури до професійних дискусій видавничої галузі. Значну увагу було приділено міжнародній співпраці, перекладам українських авторів та розвитку культурної дипломатії, яка в умовах війни набула особливого значення.

Попри складні обставини, фестиваль підтвердив свій статус одного з найважливіших культурних майданчиків Східної Європи, де література стала інструментом не лише естетичного досвіду, а й суспільного діалогу про свободу, війну та майбутнє України.

Надія Лемко

СВЯТО ГЕРОЇНЬ У ТОРОНТО «НЕСКОРЕНІ ЖІНКИ – НЕСКОРЕНА НАЦІЯ»

Комітет Українок Канади, відділ Торонто, запросив громаду на традиційне Свято Героїнь, яке відбулося в Українському домі імені Тараса Шевченка на Horner Avenue.

Захід зібрав численних гостей, які прийшли вшанувати українських жінок, котрі в різні історичні періоди своєю працею, талантом, мужністю та самопожертвою прославляли Україну і боролися за її свободу.

Особливу атмосферу свята створювало урочисте оформлення залу. Стіни прикрашали картини художника Чарльза Малінського із зображеннями дівчат і жінок-воїнів, які зі зброєю в руках захищають Україну від російської агресії. Ці роботи стали символом незламності українського народу та відваги його захисниць.

На сцені було розміщено велике панно з портретами жінок, які в різні часи прославляли та продовжують прославляти Україну. Видатні діячки культури, науки, громадського життя та сучасні героїні нагадували присутнім про вагомий внесок українських жінок у розбудову держави й збереження національної ідентичності.

Свято Героїнь стало не лише даниною пам'яті визначним українкам минулого, а й виявом глибокої вдячності сучасним жінкам, які сьогодні захищають Україну на фронті, допомагають армії, займаються волонтерською діяльністю та підтримують свій народ у час випробувань.

Гасло свята — «Нескорені жінки – нескорена нація» — визначило головну тему вечора: вшанування жінок, які творили і творять історію України. Урочистий музичний вступ сповістив про початок дійства, після чого отець-парох Остап Чорній благословив присутніх.

Програму вечора професійно провели Надія Теличка та Олександр Замер. Підтримку заходу надали Фондація «Будучність» та Літературний фонд імені Пітерсона, які сприяли реалізації ініціативи, спрямованої на допомогу ветеранам і популяризацію української культури.

Свято об'єднало представників української громади, митців, духовенство та всіх небайдужих до долі України. Із вітальним словом виступив голова Конгресу Українців Канади, відділ Торонто, Петро Штурин. Він наголосив на важливості підтримки українських жінок у цей непростий час та запевнив, що українська громада Канади й надалі стоятиме поруч із ними.

Від Комітету Українок Канади слово мала голова відділу Торонто Марта Паньків. У своєму виступі вона говорила про наступність поколінь і про те, що мужність сучасних українок бере початок від їхніх попередниць — жінок, які в різні історичні періоди боролися за Україну словом і ділом, вирізнялися світлим розумом та незламною волею.

Андріана Сусак-Арехта, лідерка Українського жіночого ветеранського руху VETERANKA.

Петро Штурин, тодішній президент КУК-Торонто.

Учасники заходу «Свято Героїнь».

Отець Остап Чорній з церкви Св. Володимира в Торнгіл.

Марта Паньків, голова Комітету Українок Канади.

Вона підкреслила, що без українських жінок не було б ні держави, ні війська, ні самої України.

Особливу увагу було приділено сучасним захисницям, які служать нарівні з чоловіками — як медицині, розвідниці та військовослужбовиці зі зброєю в руках. Присутні дізналися про діяльність руху «Ветеранка», який об'єднав жінок-ветеранок у боротьбі за офіційне визнання їхнього внеску в захист держави. Під час заходу Комітет Українок Канади оголосив збір коштів на підтримку цього руху.

Справжньою окрасою свята стала концертна програма. Пісні органічно перепліталися з поетичними рядками, створюючи цілісне художнє дійство. На сцені виступили тріо бандуристок «Срібний передзвін» у складі Марії Судак, Наталії Кафлюк та Ольги Носків, а також солісти Анна Танчак, Софія Болонна і Тарас Глова. Їхні виступи наповнили зал атмосферою щирості та духовного піднесення.

Кожен музичний номер супроводжувався короткою анотацією, яка допомагала слухачам глибше зрозуміти зміст твору. Глядачі щедро винагороджували виконавців оплесками. Тематика пісень охоплювала широкий спектр почуттів — від смутку, навіяного воєнними подіями, до світлої надії та віри в перемогу України.

Під час заходу також демонструвалися відеоматеріали про діяльність руху «Ветеранка» та його учасниць. Особливе враження справило відеозвернення лідерки руху Андріани Арехти, записане безпосередньо із зони бойових дій.

Упродовж вечора лунали слова вдячності українським захисницям, волонтеркам, медикам та всім жінкам, які щодня працюють задля перемоги України. Організатори наголосили, що такі події є не лише нагодою для вшанування героїнь, а й важливим проявом єдності української громади в Канаді.

Свято Героїнь у Торонто стало ще одним свідченням того, що підтримка України залишається сильною та активною далеко за її межами.

Глядачі залишали залу глибоко зворушеними та щиро вдячними за подаровані незабутні хвилини. Музичний режисер дійства Тарас Пуняк забезпечив високий мистецький рівень програми та професійне проведення концерту.

Окремі слова подяки організатори висловили Петрові Кардашеві та чоловікові Марусі Костів за допомогу в організаційних справах, а також Дмитрові Доблевичу за професійно створений фільм про Свято Героїнь.

Щира подяка всім небайдужим, хто долучився до цього свята українського духу, пам'яті та незламності.

**Марта Паньків,
Голова Комітету
Українок Канади**

КОЛІРНЕ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗИДЕНЦІЇ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ У БАТУРИНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ АНАЛОГІЇ

Спеціально для «Гомону України»

Іл. 1. Цитадель фортеці Батурина з ранішою гетьманською резиденцією XVII ст., реконструйовані 2008 р. на базі археологічних даних. Аерофото і знімок у центрі з архіву Національного заповідника «Гетьманська столиця». Світлина справа В. Мезенцева.

**Проф. Зенон Когут (КІУС),
Д-р Володимир Мезенцев (КІУС),
Юрій Ситий (Заповідник
«Гетьманська столиця»)**

Війна Росії проти України не зупинила вивчення історії та культури м. Батурина Чернігівської обл. У 1995-2021 рр. археологи та історики Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» цього міста, Національного університету «Чернігівський колегіум» м. Чернігова і Канадського інституту українських студій (КІУС) Альбертського університету в м. Едмонтоні та його відділу м. Торонто у Канаді щоліта проводили розкопки в Батурині (іл. 1). Він став найбільш археологічно дослідженим містом

козацької держави.

Через великомасштабну російську агресію в Україну польові дослідження Батурина значно скоротились у 2022-23 рр. Однак позаминулого і минулого років, попри військові дії на сусідній Сумщині, співробітники заповідника «Гетьманська столиця» з волонтерами розширили розкопки на околицях міста коштом КІУС (іл. 4, 5).

Ця стаття опише та проілюструє виявлене археологами первинне різнобарвне фарбування фасадів зруйнованої головної резиденції гетьмана Івана Мазепи (до

1700 р.) на передмісті Батурина Гончарівка та покаже численні паралелі такого кольорного декору споруд Заходу XVI-XVIII ст. (іл. 7-16).

Студії старожитностей Батурина козацької доби адмініструє Центр українських історичних досліджень ім. Петра Яцика при Торонтському відділі КІУС, який очолює проф. Франк Сисин (<https://www.ualberta.ca/canadian-institute-of-ukrainian-studies/centres-and-programs/jacysuk-centre/batyrin-project.html>). 2001 р. тодішній директор КІУС, видатний історик гетьманської держави проф. Зенон Когут започаткував Батуринський проєкт і керував ним до 2014 р. Він лишається його академічним дорадником та співавтором наших статей і буклетів (іл. 2). Виконавчим директором проєкту є д-р Володимир Мезенцев (КІУС, Торонто). Керівником розкопок у Батурині є працівник Національного заповідника «Гетьманська столиця» археолог Юрій Ситий.

На щастя, дотепер музеї старожитностей та архітектурні пам'ятки XVII-XIX ст. цього заповідника не постраждали від російських бомбардувань, руйнувань і диверсій (іл. 1). Незважаючи на виклики воєнного часу, відвідування тих туристичних об'єктів Батурина з України і з-за кордону все зростає, до біля 50 тис. візитерів за минулий рік.

1669 р. Батурин обрали столицею козацької держави (1648-1781 рр.). Місто найбільше процвітало за блискучого 22-річного правління гетьмана європейської освіти і орієнтації Івана Мазепи (1687-1709 рр., іл. 2). Він запроваджував архітектуру та мистецтво Заходу до Батурина й перетворив його на один з найзначніших, багатих і динамічно зростаючих міст

України на межі XVII-XVIII ст.

1708 р. І. Мазепа у союзі зі шведським королем Карлом XII підняв повстання за звільнення Центральної України від автократичної влади Москви. Того ж року козаки та міщани героїчно боронили повсталий Батурин від армії царя Петра І. Однак, за відсутності І. Мазепи, російське військо зрадою захопило батуринську фортецю, вигубило залогом та усіх цивільних мешканців, разом до 14 тис. батуринців, пограбувало й спалило місто дотла. Так цар помстився нескореному гетьману, знищив його столицю разом з населенням для застрашення усіх Мазепиних прихильників і придушив антимосковське повстання свободолюбної козацької України жорстоким терором.

Минулого літа під проводом Ю. Ситого археологи

розкопали залишки селища гетьманських козаків-рибалох на околиці Батурина. Вони виявили рештки спалених хат XVII-XVIII ст. та поховання молодих чоловіків і жінок, які загинули від царських карателів 1708 р. (іл. 4, 5).

Судові експерти-біологи з Міністерства внутрішніх справ України провели аналізи останків шести жертв розорення Мазепиною твердині, ексгумованих археологами. 2025 р., на основі антропологічних досліджень їхніх черепів і геном ДНК, ці експерти виготовили портретні реконструкції загиблих хлопчика 12 років та двох дорослих чоловіків, які тут публікуємо (іл. 6).

Гетьман Кирило Розумовський (1750-64 рр.) спромігся відбудувати з руїн, заселити знову Батурин і повернути йому статус головного міста

Іл. 3. Гетьман Кирило Розумовський. Художниця Наталя Павлусенко, 2024 р. (Стокгольм). Зібрання заповідника «Гетьманська столиця».

Іл. 2. 14-й ілюстрований науково-популярний буклет батуринської серії, 2025 р. На обкладинці картина «Гетьман Іван Мазепа з військом перед укріпленнями Батурина» художника Артура Орльонова (Київ).

Іл. 4. Археологічні дослідження на околиці Батурина у 2025 р. Знімок Ю. Ситого. Усі знахідки з розкопок міста зберігаються в Музеї археології та фондах заповідника «Гетьманська столиця».

козацької держави (іл. 3). Навіть після її скасування Російською імперією 1764 р. відставний гетьман продовжував розбудову міста власним коштом до своєї смерті у 1803 р. Протягом XIX-XX ст. колишня гетьманська столиця занепадала, аграризувалась й перетворилась на незначне містечко. У незалежній Україні Батурин відродився як місто. Його заповідник «Гетьманська столиця» став провідним центром збереження, дослідження та популяризації історико-культурної спадщини козацької держави, її очільників, пізнавального туризму, народної просвіти й патріотичного виховання українців, особливо юнацтва (іл. 1, 3, 4, 6). Музеї, архітектурні та скульптурні монументи Батурина все більше привертають увагу і стали туристичною атракцією у світі, здебільше серед української діаспори.

* * *

У 1690-х рр. І. Мазепа заснував свою велику укріплену садибу на батуринській околиці Гончарівка (іл. 17). Між 1696 р. і 1700 р. він там побудував амбітний цегляний палац о трьох поверхах, куди переніс свою головну резиденцію з ранішого осідку в цитаделі фортеці Батурина (іл. 1, 7). Російське військо під час зруйнування гетьманської столиці у 1708 р. захопило цей замиський маєток, пограбувало й спалило Мазепин палац. Відтоді споруди там стояли пустою, поступово розвалювались і розбирались на цеглу для новобудов. У 2003-13 рр. українські й канадські археологи розкопали залишки фундаментів палацу, встановили його план і розміри 20 x 14,5 м (іл. 18). Для Центральної України Мазепиною часу це була порівняно велика житлова споруда. 2004 р. В. Мезенцев ознайомився з унікальним

Іл. 5. Знахідки останків жертв московської навали на Мазепину столицю 1708 р. на околиці Батурина. Фото М. Нескуби.

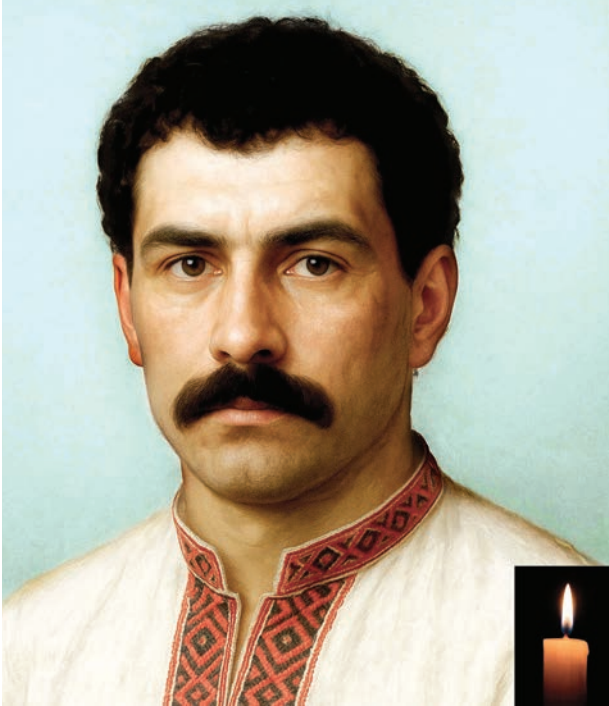
малюнком руїн палацу І. Мазепа в Батурині 1744 р., який зберігається у Національному музеї Стокгольму. За цим малюнком, планом підмурків резиденції гетьмана та археологічними даними, вона мала склепінчастий підвал, три наземні поверхи з балочними перекриттями, мансарду, ймовірно, вальмовий дах із заломом та вертикальну об'ємно-просторову композицію (іл. 7). Висота наземних ярусів зменшувалась догори. Чільний фасад увінчував трикутний бароковий фронтон з кутувими стовпчиками по боках. Наріжжя головної елевачії на кожному поверсі прикрашали тонкі цегляні коринфські напівколони. Вони символічно підтримували антаблементи з профільованими карнизами, які відділяли й завершували кожний ярус (іл. 8). Вхід до чолового фасаду обрамовував портал з бароковим фігурним тимпаном. На другому й третьому поверхах того фасаду розміщувалось по три прямокутних вікна. Усі вікна облямовували лиштви з трикутними й лучковими/арочними сандриками. Бічні, поздовжні, стіни палацу, згодом, мали по чотири вікна на кожному поверсі та мансарді. Вони були оздоблені тільки лиштвами й сандриками вікон та профільованими карнизами, без колон і фронтонів (іл. 7). У наших буклеті та статтях 2024-25 рр. детальніше розглянуто архітектуру і пластичну орнаментацию палацу Гончарівки та порівняно його з подібними мурованими бароковими спорудами Польщі кінця XVII-XVIII ст. Обґрунтовано висновок, що І. Мазепа побудував свій осідок у столиці козацької держави на кшталт відносно невеликих мурованих вежоподібних триповерхових барокових палаців, особняків, чи вілл можновладців сусідньої Польщі або інших країн Центральної Європи XVII ст. За малюнком 1744 р., архітектура і пластичний декор Мазепиною резиденції належали до стилістики центральноєвропейського бароко. Однак,

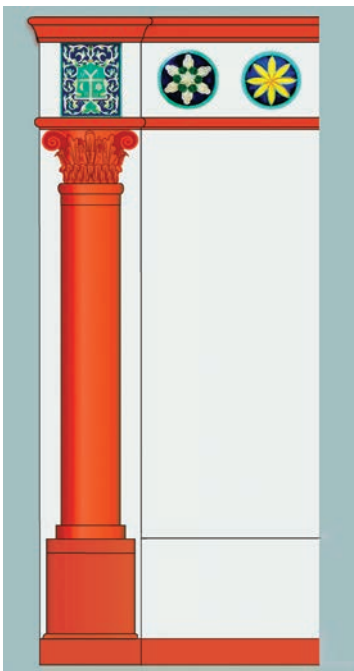

Іл. 5а. Знахідки там фрагментів керамічного посуду XVII-XVIII ст. Світлина К. Солдатової.

за археологічними матеріалами, його західне зовнішнє оформлення доповнили низками керамічних полив'яних різнобарвних квіткоподібних розеток вздовж фризів антаблементів (іл. 7, 8). Ці аплікації були не характерними для інших світських споруд України та барокового зодчества Європи. Використання таких розеток у Батурині запозичили з опорядження завершень елевачій і підбань цегляних церков, дзвіниць та трапезних монастирів Києва XVII-XVIII ст. Ю. Ситий також гадає, що фасадні розетки, пічні кахлі та інші ошатні глазуровані керамічні прикраси гончарівської вилли виготовили найкращі київські кахлярі на Мазепине замовлення. За писемними повідомленнями, там знаходились особисті покої гетьмана, його дружини Ганни (†1702 р.), державна/військова й приватна гетьманська скарбниця, генеральна канцелярія, архів, бібліотека і зал для прийнять та бенкетів. У ході розкопок решток палацу Гончарівки знайшли значну кількість цеглин у формі половини й чверті кола від мурування стовбурів півколон, уламків їхніх керамічних баз, різьблених вапнякових коринфських капітелей з рельєфами волют, профільованих керамічних карнизів, підвіконь та інших рельєфних орнаментальних фасадних деталей. На їхніх лицьових сторонах часто збереглися залишки яскравої червоно-рудой вохри. Цю дешеву природну мінеральну фарбу виго-

Іл. 6. Антрополого-генетичні реконструкції портретів жертв розорення Батурина російським військом у 1708 р., виготовлені біологами І. Костіковим та ін. 2025 р. на основі останків, ексгумованих археологами. Зібрання заповідника «Гетьманська столиця».

Іл. 7. Палац І. Мазепи на Гончарівці з первинним фарбуванням червоною вохрою усіх виступаючих декоративних деталей та побілкою решти фасадів після його побудови до 1700 р. (зліва). Екстер'єр після суцільної побілки до зруйнування палацу 1708 р. Гіпотетичні реконструкції В. Мезенцева, комп'ютерна графіка С. Дмитрієнка 2026 р.

Іл. 8. Наріжна півколона з коринфською капітеллю, базою і п'єдесталом, профільований карниз, архітрава та підшва цоколю, пофарбовані первісно у червоно-рудий колір, на побіленій площині чільної елевації палацу перед 1700 р. Фриз антаблемента прикрашено керамічними полив'яними розетками й вставкою з гербом І. Мазепи. Гіпотетична реконструкція С. Юрченка і В. Мезенцева, комп'ютерна графіка С. Дмитрієнка.

товляли з оксиду заліза у суміші з глиною, перепаленою до червоного кольору. Її здавна вживали в Україні та інших країнах Європи. На багатьох керамічних деталях палацу рештки червоної вохри перекриті шаром вапна. Ці археологічні знахідки свідчать, що після зведення палацу Гончарівки перед 1700 р. його цегляні півколони разом з керамічними базами й кам'яними капітелями чільної елевації та інші виступаючі фасадні прикраси пофарбували у червоно-рудий колір (іл. 8). Вони виразно виділялись на площинах стін, які, очевидно, відпочатку були потиньковані й побілені. До спалення палацу в 1708 р. його червоні ордерні елементи та інші рельєфні деталі фасадів забілили крейдою. Можливо, це зробили під час ремонту будинку приблизно через п'ять років після спорудження, десь у перші роки XVIII ст.

2026 р., на основі тих археологічних даних, малюнку руїн Мазепиної резиденції 1744 р., паралелей європейського зодчества, які наведемо нижче, В. Мезенцев та художник Батуринського проєкту Сергій Дмитрієнко (Чернігів) підготували гіпотетичну кольорову реконструкцію її чолової, торцевої, та поздовжньої елевації до 1700 р. (іл. 7). Технікою комп'ютерної графіки там відтворили первинний червоно-рудий колір ордерних елементів та усіх означених вище виступаючих декоративних деталей на побілених площинах фасадів. Комбінація червоного і білого кольорів не була поширена у зовнішньому опорядженні будівель Гетьманщини за І. Мазепи. Суттєво, що там не зустрічається фарбування червоним стовбурів, баз і капітелей колон чи пілястр, окрім гончарівської вілли (іл. 8). На початку XVIII ст. у ко-

зацькій державі стало прийнятим цілковито білити назвні усі цегляні споруди. Зразками такої суцільної монохромної побілки елевацій є дзвіниця з церквою св. Івана Предтечі 1702 р. Чернігівського колегіуму, фундована І. Мазепою, та митрополича палата 1730-35 рр. на подвір'ї Софійського собору в Києві. Тож, можна гадати, що у перші роки XVIII ст. червоні рельєфні фасадні деталі палацу Гончарівки вкрили шаром вапна й зробили його стіни повністю побіленими за тодішньою будівельно-маларською практикою Центральної України (іл. 7). У такому вигляді головна Мазепина резиденція дійшла до розгрому Батурина 1708 р. За її гіпотетичною реконструкцією, перед тим роком побілений екстер'єр оживляли тільки ряди керамічних майолікових барвистих розеток та плити з гербом І. Мазепи на фризах антабле-

ментів (іл. 7). В. Мезенцев міркує, що гетьман-замовник, зодчий, чи декоратори його головного осідку в Батурині перенесли туди червоно-білу фасадну колористику в комплексі з архітектурою і вбранням барокових палаців та вілл Польщі чи інших країн Європи XVII ст. Прийом фарбування назвних світських і релігійних споруд подібними кольорами був там популярним за раннього Нового часу (наприклад, іл. 9-16). Так, реставратори виявили залишки шарів червоної вохри й побілки на екстер'єрах та інтер'єрах католицьких костелів і православних церков XVII ст. на Галичині, тоді у складі Польського королівства. Аналогічне сполучення барв відтворили на передніх елеваціях житлових кам'яниць XVI-XVIII ст. № 27, 38 і 43 на північній стороні площі Ринок у Львові. Італійські, німецькі та польські архітек-

тори й митці брали участь у створенні ранньомодерних цивільних і культових споруд Західної України. В XVI ст. італійські маестро перебудували й оформили середньовічний Вавельський замок польських королів у м. Кракові за стилем пізнього Відродження. Тоді червоним пофарбували колони аркади на замковому подвір'ї. У середині XVII ст. середньовічний костел св. Івана Хрестителя конвенту сестер-презенток в Кракові модифікували у бароковому дусі. 2015 р. там реставрували ко-

Іл. 9. Головний фасад середньовічного костелу св. Івана Хрестителя у м. Кракові, в Польщі, де реставровано бароковий червоно-білий декор. Світлина В. Мезенцева.

Іл. 10. Реконструйована ранньомодерна житлова кам'яниця на площі Ринок Варшави з аналогічною колористикою передньої елевації. Це і наступне фото В. Мезенцева.

Іл. 11. Бічний вхід до палацу польського короля у Вілянові 1696 р., передмісті Варшави, де відтворено первинне червоно-вохристе фарбування порталу з трикутним сандриком.

Іл. 12. Чоловий фасад з ризалітом кляштору Ордену лицарів хреста з червоною зіркою межі XVII-XVIII ст. у м. Вроцлаві, в Польщі, з відновленим оригінальним червоно-білим декором. Тепер приміщення Національного інституту ім. Оссолінських. "File:Ossolineum we Wrocławiu-852.JPG," *Wikimedia Commons*, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Ossolineum_we_Wrocławiu-852.JPG&oldid=489543941 (дата звернення 11 вересня 2024 р.).

Іл. 13. Головна елевация середньовічного костелу цистерціанського конвенту Марієнштерн у с. Паншвіц-Кукау, в Саксонії, у Німеччині, з відтвореним бароковим червоно-білим фарбуванням. "File:Kloster St Marienstern 18 JUN 2006.JPG," *Wikimedia Commons*, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Kloster_St_Marienstern_18_JUN_2006.JPG&oldid=1053814279 (дата звернення 5 грудня 2025 р.).

лористику стін того стилю. Вертикальні дизайни, барокові ордерні елементи та інші пластичні орнаментальні деталі, виділені червоною вохрою, з побілкою решти чоловіх фасадів цієї базилики і реконструкції палацу Гончарівки є близькі (по-

рівняй іл. 7, 9).
У Варшаві аналогічну червоно-світлу палітру елеваций первісно мали барокові костел св. Йосипа 1664 р. кляштору сестер-візитанток та магнатські палаци Сандомирських-Брюля 1696 р. і Браницьких 1740 р. Останній спорудили за стилем рококо під впливом палаців Франції.
На площі Ринок Старого Міста польської столиці реконструювали зруйновані під час Другої світової війни ранньомодерні житлові кам'яниці. Серед них є баштоподібний будинок з фронтальним фасадом, пофарбованим жовтим з червоними наріжним рустуванням, карнизами, лиштвами й сандрика-

Іл. 14. Корпус з ризалітом абатства Марієнштерн з тою самою бароковою зовнішньою поліхромією. "File:Panschwitz-Kuckau, Kloster St. Marienstern, Klosterbäckerei und Neuer Konvent.jpg," *Wikimedia Commons*, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Panschwitz-Kuckau,_Kloster_St._Marienstern,_Klosterbäckerei_und_Neuer_Konvent.jpg&oldid=812675478 (дата звернення 5 грудня 2025 р.).

ми вікон (іл. 10).
Аналогічну поліхромію екстер'єру виявили у літній резиденції польського короля Яна III Собеського 1696 р. на варшавському передмісті Вілянові. Її створили італійські зодчі, скульптори й малярі у дусі римського бароко. Але первинне червоно-вохристе фарбування там відновили тільки частково, зокрема, на порталах бічних входів тої вілли (іл. 11).
До 1700 р. у м. Ридзині Великопольського воєводства італійські архітектори побудували барокову чотириповерхову резиденцію польського короля Станіслава Лещинського, союзника Карла XII та І. Мазепа. Ці маестро забарвили її елеватії червоним і світлим на зразок тогочасного зовнішнього вигляду палацу Вілянова. Однак під час реновацій трьох названих ставок польських королів їхню ранньомодерну колірну композицію повністю не відтворили.
Розглядувана червоно-ясна колористика палаців, замків і костелів поширилась до Польщі разом з віяннями передового зодчества Західної Європи Нового часу. Її перенесли туди численні запрошені

Іл. 15. Зліва: чільний фасад особняка Робінігофа 1648 р. у м. Зальцбурзі, в Австрії, з відновленим оригінальним поліхромним дизайном. "File:Robinighof.JPG," *Wikimedia Commons*, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Robinighof.JPG&oldid=578830991> (дата звернення 1 грудня 2025 р.).

італійські, французькі, німецькі та швейцарські архітектори й декоратори.
За дослідями В. Мезенцева, червоно-світла комбінація була найбільш розповсюдженою у фарбуванні екстер'єрів різних споруд Сілезії, Чехії та південної й центрально-східної Німеччини XVI-XVIII ст. Наприклад, з рубежу XVII-XVIII ст. у м. Вроцлаві існує великий мурований триповерховий бароковий будинок, де з початку розміщались кляштор і шпиталь Ордену лицарів хреста з червоною зіркою. Після приєднання Сілезії (Шльонськ) до Польщі, від 1947 р. цю архітектурну пам'ятку займає Національний інститут ім. Оссолінських. Реконструкція того року відновила первісне покриття соковитою червоною вохрою її рельєфних орнаментальних деталей на побілених площинах фасадів (іл. 12).
У Чехії знаходимо багато барокових мурованих палаців, замків, костелів, каплиць, кляшторів та ратуш, де відтворено оригінальне фарбування різними відтінками червоного пілястр, колон, антаблементів, лиштв і сандриків вікон, порталів та фронтонів на білих чи ясно-жовтих стінах. Таку зовнішню обробку мають споруджений французьким зодчим Тройський палац 1691 р. під Прагою, костел Вознесіння Діви Марії 1750 р. в м. Прештіце та каплиця Знайдення Хреста Господнього 1728 р. у м. Теплиці в Чехії.
У південній та центрально-східній Німеччині

виявлено й реставровано розглядувану колористику на численних палацах, особняках, замках, костелах, дзвіницях, монастирських будівлях, ратушах, університетах, міських брамах і міщан-

Іл. 16. Фронтальна елевация середньовічного палаццо Бомбіччі у м. Флоренції, в Італії, з реставрованим аналогічним бароковим колірним оформленням. Знімок В. Мезенцева.

ських кам'яницях за стилями Відродження, маньєризму, бароко й рококо. Прикладами пам'яток архітектури, де світлі площини елевацій членують виступаючі декоративні деталі, акцентовані червоним різних тонів, є корпус 1712 р. університету м. Гайдельбергу, бароковий палац у м. Альтсгаузен 1729 р., управа лицарів Тевтонського ордену 1739 р. на острові Майнау Боденського озера, у Баден-Вюртемберзі, та цистерціанське абатство Марієнштерн у с. Паншвіц-Кукау, в Саксонії (іл. 13, 14).

Готичну базиліку цього жіночого конвенту модифікували у бароковому дусі на початку XVIII ст. Вертикальний дизайн, рельєфний декор та червоно-біле фарбування головного фасаду костелу і ризалітів триповерхового корпусу кляштора Марієнштерн подібні до реконструкції чільної елевації Мазепиної резиденції (порівняй іл. 7, 13, 14).

Чимало ранньомодерних палаців, замків і костелів Німеччини й Чехії з таким поліхромним оформленням створили італійські, французькі та австрійські будівничі. Хоч натеper у зодчестві Австрії, Франції, Італії, Нідерландів та її колоній, Данії й Швеції зустрічаємо значно менше зразків червоно-світлої зовнішньої колористики, В. Мезенцев допускає, що там за Нового часу їх було більше і наводить наступні приклади.

Він порівнює його реконструкцію чолового фасаду вілли Гончарівки з невеликим мурованим триповерховим шляхетським особняком Робінігофом 1648 р. у м. Зальцбурзі, в Австрії (іл. 15). Останній перебудували за стилем рококо 1750 р. Реновація 2007 р. відновила оригінальне фарбування особняка з рожево-вохристими виділеними пластичними деталями на блідо-жовтих площинах фронтальної елевації.

Того ж року реставрували схоже колірне рішення екстер'єру XVIII ст. середньовічного палаццо Бомбіччі на площі Синьйорії, 5 у м. Флоренції, в Італії (іл. 16). До 1786 р. його модифікували у дусі флорентійського бароко.

Важливий вплив на архітектуру і вбрання заміських вілл польських королів кінця XVII ст. справив розкішний палацово-парковий комплекс Марлі, розбудований королем Людовиком XIV до 1686 р. поблизу Версаля, у Франції. Цей палац і 12 паркових павільйонів розібрали 1806 р. Але, за описами і картинами XVIII ст., вони мали жовті фасади, розчленовані черво-

ними карнизами й пілястрами.

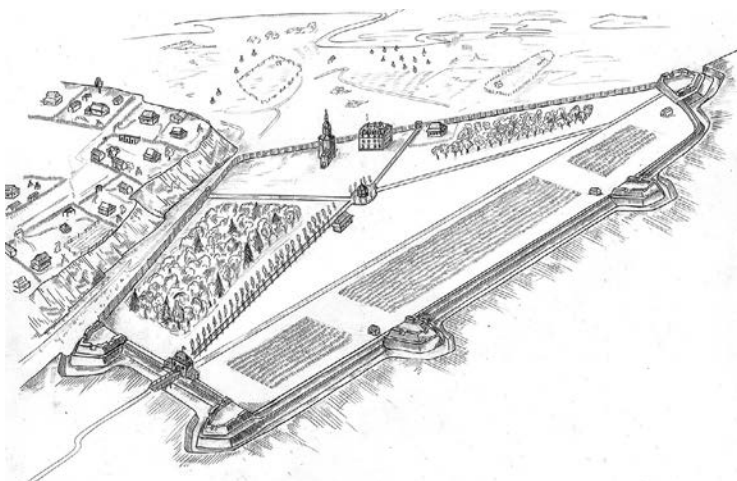
У 1650-60-х рр. молодий І. Мазепа виконував дипломатичні доручення польського короля, подорожував й підвищував освіту в університетах Польщі, Німеччини, Голландії, Франції та Італії. З Варшави він міг їхати до Західної Європи через Сілезію, Чехію і Німеччину, де розглядувана колористика споруд була тоді найпоширенішою (наприклад, іл. 12-14). Тож, майбутній правитель України мав нагоду на власні очі побачити палаці, особняки, вілли й замки Заходу XVII ст. і надихатись їхньою архітектурою та орнаментациєю з примітним зовнішнім червоно-світлим фарбуванням.

За гетьманування І. Мазепа мав добірну бібліотеку з численними німецькими, польськими, італійськими і латинськими книгами, французькими й голландськими газетами. Зал його палацу прикрашали гарні портрети Людовика XIV, польського короля, австрійського цісаря і турецького султана.

В. Мезенцев припускає, що у багатій Мазепиній бібліотеці були італійські та польські архітектурні трактати XVI-XVII ст. Гетьман міг вибрати й надати зодчим своєї резиденції на Гончарівці взірці з публікацій з ілюстраціями та описами підхожих барокових палаців і вілл Заходу з придворних бібліотеки й збірки малювання та гравюр у Батурині. За висновком дослідника, гетьман-замовник чи його дизайнери й декоратори перенесли туди червоно-білу колористику разом з архітектурою і декором споруд Польщі або інших країн Центральної Європи XVII ст., де тоді таке фарбування екстер'єрів було популярним (наприклад, іл. 9-15).

Проведене дослідження показує європейську культурну ідентичність просвіченого І. Мазепи і застосування ним модних способів опорядження барокових будинків у столиці козацької держави. Це поглиблює наші знання про її високу культуру, збагачену стимулюючими західними віяннями та інноваціями за сприянням гетьмана.

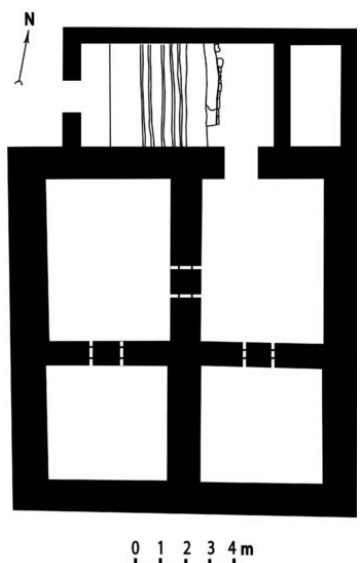
Важливо, що він чи його будівничі творчо адаптували західне оформлення екстер'єру палацу Гончарівки (до 1700 р.), додали йому регіональний український колорит. Нагадаємо, що фризи антаблементів там прикрашали низками керамічних полив'яних розеток, які були типовими оздобами сакральних споруд Києва XVII-XVIII ст. і не прийнятими у бароковому зодчестві Європи (іл. 8). Десять в перші роки XVIII ст., до спалення резиденції І. Ма-

Іл. 17. Укріплена садиба з триповерховим палацом І. Мазепи на околиці Батурина Гончарівка до розорення 1708 р. Гіпотетична реконструкція О. Бондаря. Олівець.

зепи у 1708 р., він або його декоратори відмовились від первинного західного прийому забарвлення червоною вохрою виступаючих пластичних деталей фасадів. Їх тоді замазали вапном й зробили елевації палацу повністю побіленими, правдоподібно, за архітектурною модою Гетьманщини початку XVIII ст. (іл. 7).

Багатолітнє вивчення українськими й канадськими археологами залишків зруйнованої головної резиденції І. Мазепи та наші комп'ютер-

Іл. 18. План Мазепиного палацу на Гончарівці за археологічними дослідженнями його фундаментів. Реконструкція Ю. Ситого, комп'ютерна графіка С. Дмитрієнка.

но-графічні реконструкції її архітектури і декору допоможуть у мирний час в Батурині відбудувати на науковому рівні цінну пам'ятку творинь великого гетьмана.

* * *

Автори більш детально розглянули тему статті у гарно виданому багатоілюстрованому науково-популярному буклеті *Колірний декор палацу Івана Мазепи у Батурині та європейські паралелі*, Торонто: Видавництво «Гомін України», 2025, 36 стор. українською мовою, 42 кольорові ілюстрації (іл. 2). Цей 14-й випуск і раніші брошури батуринської серії можна придбати у канцелярії Крайової Управи Ліги Українців Канади в Торонто за \$10 кожний (тел.: 416-516-8223,

email: luc@lucorg.com) та у Видавництві КІУС в Едмонтоні (тел.: 780-492-2973, email: cius@ualberta.ca). На вебсайті того видавництва буклети можна замовити онлайн (<https://www.ciuspress.com/product-category/archaeology/?v=3e8d115eb4b3>). Їхню публікацію фінансували Фондація «Будучність» (голова дирекції Богдан Лещиншин) і Дослідний Інститут «Україніка» (президент мгр Орест Стеців, виконавчий директор Ліги Українців Канади) у Торонто.

24 квітня 2026 р. В. Мезенцев презентував публічну доповідь з прозірками на тему цієї статті у приміщенні «Олд Мілл Торонто», що оприлюднена на Ютубі (<https://www.youtube.com/watch?v=aGnn2cjMA2Q>; <https://www.youtube.com/watch?v=GcSK0HzZ9f4>).

З 2001 р. КІУС та Дослідний інститут «Україніка» спонсорують Батуринський проєкт. Фонд Катедр Українознавства у Нью-Йорку (www.ukrainianstudiesfund.org) виділяє щорічні субсидії на цю ціль.

У 2025-26 рр. дослідження Батурина і підготовку публікацій підтримали дотаціями Дослідний інститут «Україніка», Крайова Управа Ліги Українців Канади (голова Борис Михайлець), Ліга Українців Канади – відділ у Торонто (голова Микола Литвин), Кредитова спілка «Будучність» (голова дирекції Андрій Тарапакський), Українська кредитова спілка (генеральний директор Тарас Підзамецький), Фондація «Прометей» ім. Стефанії Швед та Степана Онищука (голова Христина Бідяк) і «Benefaction Foundation» у Торонто.

Вшануємо і оприлюднимо імена добродіїв у Канаді та Америці, які пожертвували на Батуринський проєкт у 2025-26 рр.: Оленка Негрич, д-р Юрій Іванчишин, Орест і Тетяна Джулинські, Мирон та Олена Дилинські, Роман і Дарія Пількови, д-р Ернест Еващук, Роман Пендзей, Володимир та Христина Кудрики, проф. Віктор Палис,

Ірина Мицак, Євгенія і Каріна Мельничуки, Тамара Ботюк, Михайло Гуцман, Наталія та Іван Ємці (Торонто), д-р Юрій і Оріся Лисики (Ошава, Онтаріо), Марта Олійник (Монреаль), д-р Марія Грицеляк (Парк-Рідж, Іллінойс) та Майкл-Стівен Гумницький (Мерфрісборо, Теннессі).

Археологи готуються продовжити розкопки у Батурині в серпні. Під час напруженої боротьби з агресорами українська держава й Чернігівський університет не спроможні фінансувати Батуринський археологічний проєкт, як було у мирні часи. Продовження цих студій тепер можливе тільки коштом української діаспори у Канаді та Америці.

Учасники проєкту звертаються до українських організацій, фондів, компаній, громад і доброчинців з проханням надалі складати пожертви на історико-археологічне вивчення Мазепиної столиці та публікацію його результатів. Канадських громадян ласкаво просимо надіслати чеки з внесками на адресу: **Ucrainica Research Institute, 9 Plastics Ave., Toronto, ON, Canada M8Z 4B6**. Просимо виписати Ваші чеки на: **Ucrainica Research Institute (memo: Baturyn Project)**.

Мешканцям США пропонуємо надіслати пожертви до канцелярії Фонду Катедр Українознавства за адресою: **Ukrainian Studies Fund, P. O. Box 24621, Philadelphia, PA 19111, USA**. Будь ласка, виписіть Ваші чеки на: **Ukrainian Studies Fund (memo: Baturyn Project)**. Ці українські установи надішлють канадським та американським громадянам відповідні офіційні посвідки для сплати податків. Усім установам і приватним жертводавцям буде висловлено подяку в публікаціях та публічних лекціях, пов'язаних з проєктом.

Додаткову інформацію про Батуринський проєкт можна отримати від д-р Володимира Мезенцева у Торонто (тел.: 416-766-1408, email: v.mezentsev@utoronto.ca). Науковці щиро дякують українцям Канади і США за щедру підтримку досліджень старожитностей столиці козацької України 26 років. Віримо, що Ваша подальша допомога збереже й продовжить цей проєкт у тяжку годину навали загарбників на українські землі.

**Проф. Зенон Когут (КІУС),
Д-р Володимир Мезенцев (КІУС),
Юрій Ситий (Заповідник «Гетьманська столиця»)**

РОСІЙСЬКІ АТАКИ ТА НОВІ ВИКЛИКИ БЕЗПЕЦІ: УКРАЇНА І НАТО ПЕРЕД СПІЛЬНОЮ ЗАГРОЗОЮ

Останні події вкотре довели: війна, розв’язана російською федерацією проти України, вже давно вийшла за межі української території та становить серйозну загрозу для всієї Європи. Цього разу російський дрон атакував житловий будинок у румунському місті Галат, неподалік українського Рені. Внаслідок удару постраждали мирні жителі.

Інцидент викликав гучний міжнародний резонанс. НАТО оперативного відреагувало, засудивши атаку та заявивши про постійний зв’язок із румунською владою. Міністерство оборони Румунії назвало падіння російського дрона на житловий будинок серйозною ескалацією з боку росії та повідомило про намір вживати необхідних дипломатичних заходів у відповідь.

Президент Румунії скликав засідання Вищої ради національної оборони для обговорення наслідків інциденту, який уже називають одним із найсерйозніших для безпеки країни з початку повномасштабної війни проти України.

Експерти зазначають, що російські безпілотники не вперше порушують повітряний простір Румунії. Подібні інциденти вже траплялися раніше,

Шведський багатоцільовий винищувач «Гріпен», який розробила та виробляє компанія Saab. Фото: Вікіпедія.

однак реакція офіційного Бухареста залишалася доволі стриманою. Водночас дедалі більше європейських політиків визнають: надмірна обережність лише заохочує агресора до нових провокацій.

На тлі цих подій Україна продовжує активно завдавати ударів по військовій та логістичній інфраструктурі росії. За останні дні українські без-

пілотники атакували нафтові об’єкти та логістичні вузли на території країни-агресора. Зокрема, повідомляється про ураження порту Темрюк, Волгоградського нафтопереробного заводу та нафтоперекачувальної станції «Ярославль-3».

Українські сили також посилюють удари по логістиці російських військ на тимчасово окупованих територіях.

За інформацією Головного управління розвідки, українські дрони ефективно знищують паливні колони та бензовози, що суттєво ускладнює забезпечення російської армії на фронті.

Важливою новиною для України стала й заява Швеції про передачу винищувачів «Гріпен». Ці літаки вважаються одними з найкращих для сучасної маневреної війни та здатні ефективно протидіяти російській авіації й керованим авіабомбам. Разом із сучасним озброєнням вони мають значно посилити захист українського неба.

Попри всі труднощі, Україна продовжує боротьбу та зміцнює свою оборону завдяки підтримці міжнародних партнерів і небайдужості громадян. Волонтерські збори, допомога військовим та постійна підтримка українського війська залишаються надзвичайно важливими складовими майбутньої перемоги.

Сьогодні Україна фактично захищає не лише власну незалежність, а й безпеку всієї Європи. І саме від єдності демократичного світу залежить, наскільки швидко агресор буде зупинений.

Михайло Гуцман

ПАЛИВНА КРИЗА НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ: ПРОБЛЕМИ РОСІЙСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ ЗАГОСТРЮЮТЬСЯ

На тимчасово окупованих територіях України дедалі гостріше відчуваються наслідки проблем із російською логістикою. За повідомленнями з окупованих районів Криму, Донеччини та Запорізької області, місцеві жителі стикаються з серйозним дефіцитом пального, що впливає на повсякденне життя та економічну ситуацію в регіоні.

Особливо складна ситуація склалася в окупованому Криму. Там на автозаправних станціях утворюються багатокілометрові черги, а наявне паливо розкуповується ще до того, як усі охочі встигнуть заправити свої автомобілі. В окремих випадках люди проводять у чергах по кілька годин, але так і залишаються без бензину.

Місцеві мешканці дедалі частіше висловлюють невдоволення діями окупаційної адміністрації, яка, на їхню думку, не змогла належним чином підготуватися до кризової ситуації. Для обмеження споживання пального в окремих районах вже запроваджуються талони та інші механізми нормування.

Експерти пов’язують загострення паливної кризи з порушенням логістичних маршрутів постачання. Важливу роль відіграють атаки на транспортну інфраструктуру та засоби перевезення, що ускладнює доставку пального до окупованих територій. Крім того, скорочується кількість перевізників, готових працювати в умовах підвищеного ризику.

Серйозний дефіцит пального в Криму.

Проблеми з постачанням пального вже впливають не лише на транспортну сферу. Зростання вартості перевезень поступово відображається на цінах товарів та послуг, створюючи додатковий економічний тиск на населення.

Попри офіційні заяви про контроль над ситуацією і що це стається лише задля «поганої погоди», численні

свідчення мешканців окупованих територій свідчать про протилежне. Черги на заправках, дефіцит бензину та адміністративні обмеження демонструють серйозні труднощі у забезпеченні стабільного функціонування логістичної системи.

Аналітики зазначають, що подальший розвиток подій значною мірою залежатиме від здатності російської

Довгі черги за бензином не ґарантують заправку.

сторони відновлювати та захищати свої логістичні маршрути. Наразі ж паливна криза залишається одним із найпомітніших проявів проблем, з якими стикаються окупаційні структури на захоплених територіях України.

Михайло Гуцман
Фото: Скріншот із відкритих джерел

МАРТА КОСТЮК ОБІГРАЛА ІГУ СВЬОНТЕК

Марта Костюк після перемоги Іґи Св'янтєк. Фото: © 2026 Getty Images

Українська тенісистка Марта Костюк здійснила гучну сенсацію на Відкритому чемпіонаті Франції (French Open), впевнено перегравши третю ракетку світу Ігу Сьвонтек. Поєдинок завершився перемогою українки у двох сетах — 7-5, 6-1.

Ця перемога стала першою в кар'єрі Костюк у протистояннях зі Свонтек: до цього українка поступалася польській тенісистці чотири рази. Цього разу, однак, Костюк зуміла повністю змінити хід історії очних зустрічей, продемонструвавши впевнену та агресивну гру на ґрунтовому покритті.

Завдяки цій перемозі Марта Костюк вийшла до чвертьфіналу «Роланд Гаррос», ставши лише другою українською тенісисткою в історії, якій підкорилося це досягнення в Парижі.

Окрему увагу до виступів Костюк привертає її емоційна реакція на події, пов'язані з війною в Україні. 24го травня, після перемоги над Оленою Селехметьєвою українська тенісистка виступила з глибоко емоційною промовою, в якій говорила про пережиті обстріли та стан українського суспільства.

«Я неймовірно пишаюся собою сьогодні. Думаю, це був один із найважчих матчів у моїй кар'єрі. Сьогодні вранці, за 100 метрів від будинку моїх батьків, ракета зруйнувала будівлю. Це було дуже важке ранок. Я не знала, як складеться цей матч, не знала, як впораюся. Я плакала частину ранку. Я не хочу сьогодні говорити про себе.

Я дуже рада бути в другому раунді, але всі мої думки і моє серце з людьми України. Дякую, що прийшли. Слава Україні», — сказала Костюк.

Відповідаючи на запитання про важливість виходу на корт попри ці обставини, тенісистка наголосила на силі українського народу:

«Тому що я вважаю, що важливо продовжувати. Мій найбільший приклад — це українські люди. Я прокинулася вранці і бачила, як люди продовжують жити, допомагати тим, хто потребує. Я знала, що тут буде багато українських прапорів і підтримки. Мої друзі з України теж приїхали. Я дуже рада їх бачити. Більше мені нічого сказати», — зазначила вона.

Попри складні емоційні умови, Костюк продовжує свій шлях на турнірі, перетворюючи спортивні перемоги на символ стійкості українського спорту у час війни.

У наступному раунді, вже 2 червня, на Костюк чекає ще одне українське дербі — проти Еліни Світоліної. Таким чином, Україна вже гарантовано матиме представницю у півфіналі, однак для українських уболівальників це також означає непростий вибір, адже обидві спортсменки представляють Україну на найвищому рівні.

Попри внутрішню конкуренцію, результат Костюк уже став історичним для українського тенісу, а сам турнір у Парижі одним із найуспішніших для України за останні роки.

Остап Гнатик

Марта Костюк, Іга Св'янтєк. Фото: D.ua спорт.

Лук

Ліґа Українок Канади, відділ Торонто

Театрально-музично-поетична композиція

**“Метелики спогадів”
Ірини Сенік**

Неділя, 14 червня 2026р. 3 год.

Пластова домівка ім. Гуцуляків
516 The Kingsway, Торонто

В ролі Ірини Сенік—Лариса Баюс

Учасники вистави: хор "Діброва",
нар. арт.України Віра Мартиненко,
тріо: Оксана Зелінська – Шевчук,
Тетяна Чернета, Оксана Балаєскул,

дуєт Галина Антонюк та
Іван Нічай
читці: Оксана Смільська,
Оля Петрух, Оксана Єфіменко,
Ліда Карпенко, Ліля Кравчук
танцюристи: Олена Янків та
Юліана Марія Рудник

Бл.п. Ірина Сенік — борець за волю України, довголітній політ'язень, пластунка, членкиня Союзу Українок та Всеукраїнської Ліги Українських Жінок, Героїня світу, поетеса, вишивальниця, львів'янка

Квитки: \$25— E - transfer
lucw.toronto@gmail.com

\$30 при дверях
Діти—вхід вільн

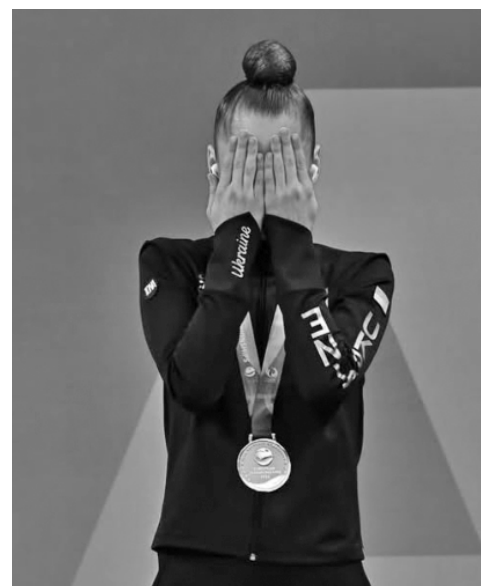
УКРАЇНСЬКІ ГІМНАСТКИ ВЛАШТУВАЛИ МОВЧАЗНИЙ ПРОТЕСТ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ У ВАРНІ

На чемпіонаті Європи з художньої гімнастики, що відбувся у Варні (Болгарія), українські спортсменки провели протест проти повернення російських і білоруських атлетів до міжнародних змагань під національними прапорами та гімнами.

Під час церемонії нагородження українські гімнастки Софія Країньська та Варвара Чубарова закривали очі та вуха, зокрема за допомогою жестів або навушників, у момент, коли звучали гімни росії та Білорусі. Ці дії стали публічною демонстрацією незгоди з рішенням міжнародних спортивних структур дозволити участь спортсменів цих країн у повноцінному статусі.

За інформацією спортивних медіа, протестні жести були зафіксовані під час фіналів, де на подіумі з'явилися представниці росії та Білорусі, які виступають після часткового зняття обмежень Міжнародною федерацією гімнастики. Українська гімнастична федерація (UGF) заявила, що такі виступи є частиною ширшого руху солідарності, спрямованого на привернення уваги до війни в Україні та умов, у яких тренуються українські спортсмени.

Після завершення чемпіонату Європи 31 травня гімнастичний сезон лише розпочинається. UGF закликає міжнародні спортивні федерації, спортсменів, тренерів і вболівальників до-

Софія Країнська.

лучитися до ініціативи солідарності.

Федерація започаткувала флешмоб під назвою “#CloseYourEyesAndEars”, у межах якого учасникам пропонується публікувати фото або відео, де вони закривають очі чи вуха руками, із хештегами #CloseYourEyesAndEars та #RememberUkraine.

У разі публікації відео федерація закликає використовувати аудіо з звуком повітряної тривоги. «Нехай світ почує звук, під яким наші спортсмени змушені тренуватися щодня», — йдеться у заяві UGF.

Надя Герелюк

**Адвокати
Тарас Грицина і
Петро Гамівка**

- ◆ Судові адвокати
у справах заповітів і майна
- ◆ Купівля та продаж нерухомості
- ◆ Сімейне право
- ◆ Нотаріальні послуги

**1081 Bloor St. W. #200
Toronto, ON M6H 1M5
Tel.: (416) 532-8006**

ОГОЛОШЕННЯ
Тел.: (416) 516-2443
Факс: (416) 516-4033
e-mail: homin@on.aibn.com

**FRIENDS
OF
UKRAINE
DEFENCE
FORCES

DONATE
TODAY**

**КУПУЄТЕ ЧИ
ПРОДАЄТЕ, –
ПОСИЛАЙТЕСЯ
НА ОГолоШЕННЯ
В «ГОМОНІ
УКРАЇНИ»!**

Будьмо в
КОНТАКТ-е

OMNI
TELEVISION

ONTARIO: Thursday at 10:00 PM
Sunday at 3:00 PM
Tuesday at 8:00 AM

ALBERTA: Sunday at 10:00 AM

British Columbia: Sun 11:00 AM

Next GEN!

ON: Thu at 11:00 PM, Sat at 9:30 PM, Sun 4:00 PM

AB: Thu at 1:30PM, Sat. 1:30 PM BC: Sat at 11:00 AM

ALBERTA KONTAKT: AB: SUN 3:00 PM, Mon 8:00, Tue 3:00 PM

ON: TUES 7:00 AM BC: SAT 15:00

STUDIO@KONTAKT.CA

ПОСТУП

українська радіопрограма

Щонеділі 9-10 год. вечора
на хвилях FM 88,9
у прямому ефірі

www.cirvfm.com

Новини з України та світу
Інтерв'ю та дискусії

Замовляйте у нас музичні вітання

Слухайте і підтримуйте нас!

Розрахунковий рахунок #43282
у кредитовій спілці Будучність

Керівник і ведуча - Любомира Матвіяс

e-mail: ukrradiofm@gmail.com

Facebook: [Lyubomyra Matviyas](#)

Радіопрограма `Пісня України`

Можна слухати з понеділка до
п'ятниці в 9 год. ранку на
cjmrradio.com
CJMR APP

<https://www.facebook.com/SOFUradio>

Smart speakers (Hey Alexa, play CJMR on TuneIn/iHeart)

SOFU.RADIO@GMAIL.COM

Tel.: 416-516-2443 e-mail: homin@on.aibn.com www.homin.ca

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ "2000 МЕТРІВ ДО АНДРІЇВКИ" ОТРИМАВ ПРЕМІЮ "ЕММІ" ЗА НАЙКРАЩУ РЕЖИСЕРСЬКУ РОБОТУ

Український документальний фільм журналістів Мстислава Чернова і Алекса Бабенка "2000 метрів до Андріївки" став одним із переможців премії "Еммі"

"2000 метрів до Андріївки". Фото: скріншот з офіційного трейлеру.

"2000 метрів до Андріївки". Фото: Планета кіно.

Про це йдеться на сайті Emmy Awards. Цьогорічна церемонія вручення 47-ї премії News&Documentary Emmy Awards відбулася протягом двох вечорів - 27 та 28 травня у Нью-Йорку. Згідно з переліком, стрічка "2000 метрів до Андріївки" була представлена в таких категоріях: "Найкращий фільм про актуальні події", "Найкращий документальний фільм", "Найкращий сценарій: Документальний фільм", "Найкраща режисура: Документальний фільм", "Найкраща операторська робота: Документальний фільм" та "Найкращий монтаж: Документальний фільм". Зазначається, що режисер фільму Мстислав Чернов не зміг бути присутнім на церемонії нагородження через "надзвичайні сімейні обставини". Натомість, на сцену вийшла представниця команди кінопродюсера Мішель Мізнер та оператор фільму Алекс Бабенко. "Ми влаштуємося в підвалі, а артилерія продовжує обстрілювати нас. Лише зараз світ бачить,

як живуть українці. Вони ховаються, захищають своїх дітей, гасять пожежі та дають відсіч. Саме про це наш фільм. Ми пережили зради та напади, але вижили. Ми більше не жертви. Ми маємо власний голос і можливість діяти. До всіх у цій залі, моїх надзвичайних колег: ми маємо силу показати, що означає боротися за справедливість, виявляти співчуття та залишатися доброю людиною", - Мізнер зачитала підготовлене звернення режисера.

Більше про Фільм

Фільм "2000 Метрів до Андріївки" розкриває наслідки російсько-української війни через особисту й болісну перспективу. Після своєї історичної хроніки цивільних втрат у Маріуполі, Мстислав Чернов звертає об'єктив на українських військових – ким вони є, звідки вони прийшли і які неймовірно важкі рішення їм доводиться ухвалювати в окопах, борючись за кожен клаптик рідної землі.

На тлі провальної контрнаступальної операції 2023 року, Чернов разом із колегою з АР Олексієм Бабенком супроводжують українську бригаду, яка пробивається приблизно через 2000 метрів щільно укріпленого лісу, виконуючи бойове завдання зі звільнення захопленого Росією села Андріївка. Поєднуючи авторські кадри, інтенсивне відео з боді-камер українських бійців і потужні моменти особистих роздумів, "2000 Метрів до Андріївки" з моторошною інтимністю показує: чим далі військові просуваються спустошеною батьківщиною, тим глибше усвідомлюють – для них ця війна може не мати кінця. Нагадаємо, що світова прем'єра фільму "2000 метрів до Андріївки" відбулася на кінофестивалі Sundance у січні 2025 року, де стрічка отримала нагороду за найкращу режисуру в категорії World Cinema Documentary. Українська прем'єра відбулася на фестивалі Docudays UA, де фільм переміг одразу в трьох категоріях.

Адріана Муллаянова

ІГОР СІКОРСЬКИЙ - УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ ПІДНЯВ СВІТ У НЕБО

Гелікоптери, сконструйовані ним першими в історії здійснили перельоти через Атлантику та Тихий океан. Його літак-велетень «Ілля Муромець» став світовим рекордсменом у вантажопідйомності. А збройні сили США взяли на озброєння гелікоптери Сікорського. Закінчив Морський кадетський корпус у Петербурзі, однак морським офіцером, про що мріяли батьки, так і не став. Навчався в Київському політехнічному інституті. Починав з проектування гелікоптерів, ідею яких підказали малюнки славетного Леонардо да Вінчі. Пізніше займався аеропланами. Здав іспит на звання пілота, встановив чотири всеросійські рекорди та світовий рекорд швидкості польоту з двома пасажирами. Сікорський, не закінчивши навчання у Київському політехнічному інституті, отримав декілька пропозицій про роботу. Йому запропонували посаду головного інженера в акціонерному товаристві «Російсько-Балтійський Вагонний Завод», а також таку саму у підрозділі військово-морській авіації. Ледь не розбився під час показо-

Ігор Сікорський став одним із засновників світової гвинтокрилої авіації та сприяв розвитку інженерних інновацій.

вого польоту в Білій Церкві – в карбюратор потрапив комар і мотор заглож. Відтак прийшов до ідеї використання в літаках кількох моторів для пересування на далекі відстані. Працюючи на «Російсько-Балтійському вагонному заводі» у Петер-

бурзі він побудував багатомоторний літак «Ілля Муромець». Після приходу до влади більшовиків емігрував, з 1919-го мешкав у США. Заснував авіаційну фірму. За ангар слугував курятник одного знайомого, нічну сторожу несли самі

працівники фірми, а необхідні деталі часто знаходили на найближчому смітнику. Сікорський розробив серію літаків, які побили світові рекорди. Так, гідроплан S-42 встановив 10 світових рекордів і вперше в світі забезпечив регулярні рейси через Атлантичний і Тихий океани. Особливу ефективність гелікоптери мали під час пошуково-рятувальних та санітарних роботах (конструктор вважав головним завданням таких машин саме рятування людей, а не бойові дії). Зрештою, навіть президенти США з 1947-го постійно використовували гелікоптери Ігоря Сікорського. 1941-го він написав книжечку «Послання молитви Господньої», присвячену аналізу молитви «Отче наш». Помер «батько гелікоптерів» у США 26 жовтня 1972-го. Розповідають, що у день похорону інверсійні сліди двох літаків, що пролітали перпендикулярними курсами, ніби утворили в небі великий хрест, немов прощаючись зі своїм творцем.

Український Інститут Національної Пам'яті

13TH ANNUAL BCU FOUNDATION

GOLF

TOURNAMENT

Per Golfer

\$250

STAND WITH UKRAINE

Piper's Heath Golf Club
5501 Trafalgar Rd
Milton, ON L9E 0Z5

16 JUNE, 2026

www.bcufoundation.com

SPECIAL OFFER

EARN UP TO

3.60%*

ON A 46 MONTH GIC

3.80%*

ON A 57 MONTH GIC

2.25%**

ON A 1 YEAR REDEEMABLE GIC
CASHABLE AFTER 90 DAYS

* Terms and conditions apply: 46-month, and 57-month terms only; NEW and EXISTING money; includes Registered and Non-Registered Funds. We reserve the right to change, extend or withdraw this offer at any time. Offer valid from April 1st, 2026. Rates are annual and subject to change. ** Terms and conditions apply: 1 year term cashable after 90 days only. If cashed in early, any accrued interest is forfeited; NEW and EXISTING money; We reserve the right to change, extend or withdraw this offer at any time. Offer valid from April 1st, 2026. Rates are annual and subject to change.

Tel.: 416-516-2443

e-mail: homin@on.aibn.com

www.homin.ca